

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2026

Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ3Γ(α)

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 4 Απριλίου 2026

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.¹ Στο κείμενο 1, η συντάκτρια αναφέρεται στη βιώσιμη κινητικότητα. Αρχικά, παρατίθεται η παγκόσμια παραδοχή ότι οι τρόποι μετακίνησης επηρεάζουν το περιβάλλον, εξαιτίας των καυσαερίων. Γι' αυτό και οι περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για υιοθέτηση πιο οικολογικών τρόπων μετακίνησης αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής σε αυτές. Αυτό επιτυγχάνεται αφενός με τη σύντομη άφιξη στον προορισμό διευκολύνοντας πεζούς και ποδηλάτες κι αφετέρου με τη μετατροπή των μεγαλουπόλεων σε πράσινες πόλεις.

(68 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β²

B1.

1. Σωστό
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Λάθος

B2.³ Στην πρώτη παράγραφο η συγγραφέας επιδιώκει να στηρίξει τη θέση της ότι «τα μέσα μεταφοράς σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη» αξιοποιώντας ως μέσα πειθούς τεκμήρια (επίκληση στη λογική). Αρχικά κάνει αναφορά σε ένα **γεγονός**: «Ο ρόλος των μεταφορών... αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά στη Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Γη το 1992». Στη συνέχεια παραθέτει **ποσοστά/ αριθμητικά στοιχεία**,

¹ Οδηγίες διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ' τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2025- 2026 (συνοπτική παρουσίαση κειμένου).

² ό.π. (Ενδεικτικές εκφωνήσεις ερωτημάτων για το 2ο θέμα).

³ Τσολάκης Χ., Αδαλόγλου Κ., Δανιήλ Α., Ζερβού Ι., Λάππα Ε., Τάνης Δ., Έκφραση- Έκθεση (τεύχος Γ'), Υ.ΠΑΙ.Θ./ ΙΤΥΕ «Διόφαντος», σ. 8, 16, 121.

τα οποία προέκυψαν έπειτα από **έρευνα** και σχετική έκθεση της Ε.Ε. κι αποδεικνύουν ότι οι μεταφορές επιδρούν αρνητικά στην ποιότητα της ατμόσφαιρας («αποτελούν το 25% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρώπη... τα αυτοκίνητα ευθύνονται για το 12% των ρύπων διοξειδίου του άνθρακα.»).

Με τη χρήση των παραπάνω τεκμηρίων η συγγραφέας προσδίδει αξιοπιστία και φερεγγυότητα στη θέση της, σχετικά με την επίδραση των μέσων μεταφοράς στην ποιότητα του περιβάλλοντος και κατ' επέκταση της ζωής μας, και στην αναγκαιότητα να διαμορφωθούν νέα δεδομένα μετακίνησης στις πόλεις, αποσκοπώντας να πείσει τους αναγνώστες σχετικά με αυτήν κάνοντας επίκληση στη λογική. Άλλωστε, τα τεκμήρια αποτελούν εύληπτες αποδείξεις με σαφή και κατανοητά στοιχεία που συμβάλλουν στην επεξήγηση του προβλήματος και άρα στην καλύτερη κατανόηση. Παράλληλα, αποδεικνύουν την κατάρτιση της συγγραφέα και καθιστούν το ύφος πιο επιστημονικό, επίσημο και αντικειμενικό. Με την επιλογή της να χρησιμοποιήσει τεκμήρια στον **πρόλογο** του κειμένου προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και εισάγει πιο άμεσα και αποτελεσματικά στο θέμα.

B3. α.⁴

1. Χρήση εισαγωγικών, γιατί πρόκειται για επωνυμία.
2. Τα αποσιωπητικά δίνουν έμφαση στην ειρωνεία και στη μεταφορική χρήση της γλώσσας («ξεχειλίζει, ιερό»).
3. Η διπλή παύλα εμπεριέχει σχόλιο.
4. Η παρένθεση περιλαμβάνει μια πρόσθετη πληροφορία.

B3. β.⁵

Η χρήση ευθέος λόγου εντοπίζεται στο χωρίο: «Πριν από 25 χρόνια το ποδήλατο... που δεν λύνονται με περισσότερους δρόμους». Στο απόσπασμα αυτό ο Σπ. Παπαγεωργίου επισημαίνει την αλλαγή που έχει παρατηρήσει τα τελευταία χρόνια στη νοοτροπία των πολιτών, οι οποίοι χρησιμοποιούν πλέον το ποδήλατο όχι μόνο για την ψυχαγωγία τους, αλλά και για τη μετακίνησή τους.

Ο ευθύς λόγος, ο οποίος γίνεται αντιληπτός από τη χρήση εισαγωγικών, περιλαμβάνει τα αυτούσια λόγια του εκδότη και ποδηλάτη, ο οποίος αποτελεί και το κεντρικό πρόσωπο αναφοράς του κειμένου. Η χρήση ευθέος λόγου προσδίδει αξιοπιστία και ακρίβεια, ώστε να μην μπορεί να αμφισβητήσει κανείς ότι τα λόγια αυτά ανήκουν πράγματι στο συγκεκριμένο πρόσωπο. Επίσης, ο ευθύς λόγος καθιστά το ύφος

⁴ Γ. Β. Κανδήρου, Δ. Ε. Πασχαλίδης, & Σ. Ν. Ρίζος, Γλωσσικές Ασκήσεις, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», σ. 161- 166 (στίξη).

⁵ Τσολάκης Χ., Αδαλόγλου Κ., Δανιήλ Α., Ζερβού Ι., Λάππα Ε., Τάνης Δ., Έκφραση- Έκθεση (τεύχος Γ'), Υ.ΠΑΙ.Θ./ ΙΤΥΕ «Διόφαντος», σ. 109 (ερώτημα για τη χρήση του ευθέος λόγου).

του κειμένου πιο ζωντανό και παραστατικό, καθώς αποκαλύπτει στον αναγνώστη το πρόσωπο που μιλά, προσδίδοντας αμεσότητα στο κείμενο.

ΘΕΜΑ Γ⁶

Γ1.⁷ Το κυρίαρχο συναίσθημα του ποιητικού υποκειμένου είναι η νοσταλγία. Το «παλιό» ποδήλατο που βρήκε χρόνια μετά «σκονισμένο, σκουριασμένο» τον βοήθησε να ανασύρει μνήμες βαθιά κρυμμένες, σχεδόν ξεχασμένες. Χαρακτηριστική είναι εξάλλου η μεταφορική χρήση της γλώσσας στη φράση «στις σκοτεινές στοές της μνήμης». Πηγαίνοντας πίσω στον χρόνο, με «ανάποδες πεταλιές», άρχισε να αναπολεί τόπους της παιδικής του ηλικίας, οι οποίοι καταγράφονται με τη χρήση ασύνδετου σχήματος («τις ατέλειωτες αλάνες, τα πελώρια πετρόσπιτα, τα θεόρατα θερινά σινεμά»), το οποίο πυκνώνει τον λόγο και προσδίδει δραματικότητα στην αναπόλησή του. Το ποιητικό υποκείμενο ξαναγίνεται παιδί, γι' αυτό κι όλα μοιάζουν μεγάλα όπως τότε. Χαρακτηριστική είναι εδώ η χρήση των επιθέτων («ατελείωτες, πελώρια, θεόρατα»), με τα οποία δίνεται έμφαση στο μέγεθος και ζωντάνια στις εικόνες. Η διαδρομή στο παρελθόν «ασπρόμαυρη», σαν τις παλιές ταινίες, αφήνει μία γλυκιά αίσθηση, τη θαλπωρή, την ξεγνοιασιά και την ασφάλεια της παιδικότητας που έχει συχνά μεγάλη ανάγκη ένας ενήλικας. Χάρη στο ποδήλατο, ξαναγίνεται μικρός, όπως εξομολογείται μιλώντας σε α' ενικό πρόσωπο και χρησιμοποιώντας κλιμάκωση στους τρεις τελευταίους στίχους («μίκραινα/ όλο και μίκραινα/ έγινα μια σταλιά»).

Η δική μου επαφή με το ποδήλατο ξεκινάει από την παιδική μου ηλικία και μου φέρνει στη μνήμη στιγμές παιχνιδιού και χαράς, τις μεγάλες βόλτες που κάναμε με φίλους τα καλοκαίρια νιώθοντας απολύτως ελεύθεροι. Σήμερα είναι το μέσο που χρησιμοποιώ για μικρές αποστάσεις στην πόλη, καθώς έχω συνειδητά επιλέξει να μην επιβαρύνω το περιβάλλον. Επιπλέον, ασκούμαι σωματικά, ενώ δεν χρειάζεται να δαπανώ χρήματα για το εισιτήριο των μέσων μεταφοράς.

⁶ Λογοτεχνία, Φάκελος Υλικού-Δίκτυα κειμένων, Υ.ΠΑΙ.Θ. /ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ». σ. 194- 196 (γλωσσικές επιλογές, ερμηνευτικό σχόλιο, κειμενικοί δείκτες).

Ι. Παρίσης, Ν. Παρίσης, Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, Υ.ΠΑΙ.Θ. /ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» (για τα σχήματα λόγου).

Οδηγίες διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ' τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2025- 2026 (παραγωγή ερμηνευτικού σχολίου σε γραπτές εξετάσεις).

⁷ Σημ. Η απάντηση είναι ενδεικτική και δίνεται για αξιοποίηση στο πλαίσιο της διδακτικής πράξης, γι' αυτό και δεν τηρήθηκε το όριο των λέξεων που ζητείται. Οι μαθητές κλήθηκαν να εντάξουν στο ερμηνευτικό τους σχόλιο μόνο τρεις (3) κειμενικούς δείκτες.

ΘΕΜΑ Δ⁸

Δ1.⁹ Κειμενικό Είδος: Επιχειρηματολογικό Κείμενο

Τύπος Κειμένου: Ομιλία-Εισήγηση (απαιτείται προσφώνηση κι αποφώνηση/προφορικότητα)

Γλώσσα: Μεικτή Λειτουργία της Γλώσσας

Ύφος: Σοβαρό με στοιχεία απεύθυνσης στο κοινό.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Κυρίες και Κύριοι/ Αγαπητοί συνδημότες,

είμαι ευγνώμων για το ελεύθερο βήμα που μου παρέχεται -ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας- να εκθέσω τις αγωνίες της νέας γενιάς για τη βιώσιμη κινητικότητα. Η σημερινή εκδήλωση είναι μια καλή ευκαιρία να προσεγγίσουμε τόσο το «γιατί» η χώρα μας αποτελεί ακόμη ουραγό της Ευρώπης στην ανάπτυξη τέτοιας συλλογικής κουλτούρας, όσο και το «πώς» οι νέοι μπορούμε να ενσπείρουμε στις επόμενες γενιές μια τέτοια προσέγγιση των αστικών μετακινήσεων.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

Μολονότι δυσφορούμε από την υποβάθμιση της ζωής μας στο αστικό περιβάλλον, μια πληθώρα παραγόντων παρεμποδίζει τη χρήση βιώσιμων τρόπων μετακίνησης.

- **Πολεοδομικά προβλήματα:** Η ρυμοτομία των πόλεων νοσεί. Η άναρχη ανάπτυξη και οι μεγάλες αποστάσεις μεταξύ κατοικίας, εργασίας και υπηρεσιών δυσκολεύουν τις εναλλακτικές μορφές μετακίνησης.
- **Ορεινό τοπίο:** Πόλεις σε ηπειρωτικές περιοχές με μεγάλη υψομετρική απόκλιση εντός αστικού χώρου καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση σε γειτονιές με εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης.
- **Υποδομές:** Πολλές ελληνικές πόλεις δεν διαθέτουν ποδηλατόδρομους, πεζόδρομους, ασφαλή και πεπλατυσμένα πεζοδρόμια ή σχεδιασμό που ευνοεί τη βιώσιμη ανάπτυξη.

⁸ Οδηγίες διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ' τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2025- 2026 (Δραστηριότητες παραγωγής κειμένου).

⁹ ό.π. Ενδεικτικές εκφωνήσεις θεμάτων παραγωγής λόγου και Ενδεικτικά Κριτήρια Αξιολόγησης για τη Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία Γ' τάξης Γενικού Λυκείου (3^ο κριτήριο).

Τσολάκης Χ., Αδαλόγλου Κ., Δανιήλ Α., Ζερβού Ι., Λάππα Ε., Τάνης Δ., Έκφραση- Έκθεση (τεύχος Γ'), Υ.ΠΑΙ.Θ./ ΙΤΥΕ «Διόφαντος», σ. 255- 256 (Περιβάλλον).

Μανωλίδης Γ., Μπεχλιβάνης Θ., Φλωρού Φ., Έκφραση- έκθεση για το Γενικό Λύκειο, θεματικοί Κύκλοι, Υ.ΠΑΙ.Θ./ ΙΤΥΕ «Διόφαντος», σ. 327- 346 (Οικολογία).

- **Δημόσιες συγκοινωνίες:** Σε πολλές πόλεις τα μέσα μαζικής μεταφοράς δεν έχουν τη συχνότητα και την αξιοπιστία που θα έπρεπε· δεν είναι συνδεδεμένα με τις ανάγκες του πολίτη και έτσι αναγκάζεται να κάνει χρήση του αυτοκινήτου.
- **Εξάρτηση από το Ι.Χ:** Στην Ελλάδα το αμάξι εντάχθηκε στην κουλτούρα του μέσου πολίτη. Έγινε σύμβολο επαγγελματικής επιτυχίας, άνεσης, συντροφικής αναζήτησης, κοινωνικής τάξης και ανεξαρτησίας. Δεν είναι εύκολο να εκριζωθεί αυτή η κουλτούρα που έγινε στάση ζωής και επέβαλλε τη χρήση του ακόμη και σε μικρές αποστάσεις.
- **Έλλειψη οικολογικής συνείδησης:** Για πολλά χρόνια η ελληνική κοινωνία δεν εξέπεμπε μηνύματα προστασίας του περιβάλλοντος και αδυνατούσε να κατανοήσει και να υιοθετήσει τέτοια ιδεολογικά ρεύματα.
- **Πολιτική Δράση:** Οι τοπικοί άρχοντες της εκάστοτε περιφερειακής και δημοτικής αρχής δεν «τρέχουν» προγράμματα βιώσιμης κινητικότητας με την εμπλοκή κρατικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

Η γενιά μου, έχοντας διαφορετικές πεποιθήσεις κι ευαισθησίες από τους μεγαλύτερους, είναι σημαντικό να πρωτοστατήσει στην υλοποίηση ενός μοντέλου βιώσιμης κινητικότητας. Γι' αυτό,...

- **Συλλογική Κουλτούρα:** Η νεολαία πρωτίστως πρέπει να επιλέξει η ίδια με το παράδειγμά της οικολογικούς τρόπους μετακίνησης, όπως το ποδήλατο, το περπάτημα και το πατίνι μέσα στα αστικά μέρη.
- **Συμμετοχή:** Να συμμετέχει σε σχετικές δράσεις βιώσιμης κινητικότητας που θα οργανώσουν οι τοπικές αυτοδιοικήσεις με τα όργανά τους, όπως τα κατά τόπους συμβούλια Νεολαίας. Ομοίως μέσα από την εμπλοκή τους σε τοπικές ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον χώρο, να αναδείξουν την ευαισθησία τους έμπρακτα ως προς τους ίδιους και το κοινωνικό σύνολο.
- **Δράσεις:** Οι ομάδες εκπροσώπησης του σχολείου θα πρέπει να διοργανώνουν εκδηλώσεις-ημερίδες με διακεκριμένους επιστήμονες για να εμψυχήσουν στο παιδί από αυτή την ηλικία κουλτούρα βιώσιμης κινητικότητας.
- **Διεκδίκηση:** Οι νέοι, οραματιζόμενοι τις πόλεις που θέλουν να ζήσουν τα επόμενα χρόνια, θα πρέπει να επιδείξουν κινητικότητα και μέσα από κοινωνικούς αγώνες να διεκδικήσουν την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των δημοσίων συγκοινωνιών, τη δημιουργία ποδηλατόδρομων και ασφαλών πεζοδρομίων και την προώθηση της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων και κοινόχρηστων μέσων μετακίνησης.
- **Αρθρογραφία:** Να αναπτύξουν σχετική αρθρογραφία σε σχολικά έντυπα που να ευαισθητοποιούν τη σχολική και όχι μόνο κοινότητα να αναπτύξει περιβαλλοντική συνείδηση.

- **Βουλή των Εφήβων:** Στον συμβολικό χώρο της Βουλής να συζητηθούν από τους αντιπροσώπους της νεολαίας θέματα σχετικού ενδιαφέροντος που θα διεγείρουν το ενδιαφέρον και την ενσυναίσθηση της νέας γενιάς.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κινητικότητα δεν είναι προνόμιο. Θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι είναι δικαίωμα. Είναι βίωμα. Όλοι αξίζουμε οικονομικά προσιτές και βιώσιμες μεταφορές. Η τρέχουσα επικαιρότητα, ο πόλεμος και η περιβαλλοντική επιβάρυνση, αναδεικνύουν την ανάγκη να αλλάξουμε προσέγγιση και να φτιάξουμε μεταφορές δίκαιες και προσβάσιμες σε όλους, χωρίς να αφήνουν κανέναν στο περιθώριο.

Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας.¹⁰

¹⁰ Η απάντηση είναι ενδεικτική και δίνεται για αξιοποίηση στο πλαίσιο της διδακτικής πράξης. Αυτονόητα οι μαθητές οφείλουν να αναπτύξουν τα ζητούμενα τηρώντας το όριο λέξεων που ζητείται.